

ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΔΗΜΟΥΣ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
«Τοπικές κοινωνικές Συμπράξεις»

Ευάγγελος Σπινθάκης

Οι «Τοπικές κοινωνικές Συμπράξεις» είναι τοπικά σύμφωνα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, με αντικείμενο τις συνέργειες που μπορούν να αναπτύξουν οι Δήμοι, με Κοινωνικές επιχειρήσεις και οργανώσεις της κοινωνίας Πολιτών, για τη προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και την επινόηση δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Πρόκειται, για τοπικές επενδύσεις που στοχεύουν να καλύψουν κοινωνικές ανάγκες εκεί που δεν ενδιαφέρεται να επενδύσει η αγορά καθώς, δεν υπάρχει κερδοφορία και δεν μπορεί να καλύψει το κράτος και οι Δήμοι λόγω υψηλού κόστους λειτουργίας. Σε υπηρεσίες δηλ. όπου είναι ασύμφορο το κόστος μισθωτής εργασίας, όπως συμβαίνει για εποχιακές και περιοδικές εργασίες, εκεί που δεν μπορεί να υπάρξει ευελιξία και σωστός έλεγχος της αποδοτικότητας της εργασίας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό αλλά λόγω οικονομικών περιορισμών δεν μπορούν να λειτουργήσουν υφιστάμενες υλικές υποδομές. Η ΤΑ διαθέτει ανενεργούς πόρους (κτίρια, εξοπλισμοί, αγροκτήματα) που δεν μπορούν να αξιοποιηθούν με προσλήψεις δημοτικών υπαλλήλων.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις όμως, με την υποστήριξη της ΤΑ μπορούν να αξιοποιήσουν αυτούς τους ανενεργούς πόρους, να προσφέρουν ποιοτικές και υπεύθυνες υπηρεσίες σε χαμηλότερο κόστος, ένα κόστος στο οποίο μπορούν να συμβάλλουν και αδύναμες κοινωνικές ομάδες με τη συμμετοχή τους ως χρήστες.

Με βάση αυτή την προσέγγιση προτείνουμε ένα πιλοτικό πρόγραμμα για φορείς ΤΑ, με κριτήριο ότι διαθέτουν ανενεργούς υλικούς πόρους (κτίρια, αγροκτήματα, φυσικά πάρκα κ.λ.π) και έχουν την βούληση να συνεργαστούν με κοινωνικές επιχειρήσεις.

Στα τοπικά σύμφωνα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, θα πρέπει να συμμετέχει επικουρικά και ένας πολύ μεγαλύτερος αριθμός από συλλογικότητες εθελοντισμού και αλληλοβοήθειας που δραστηριοποιούνται στην υγεία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την ανθρωπιστική βοήθεια ως χρήστες και ως καταναλωτές κοινωνικών υπηρεσιών και τοπικών προϊόντων.

Εναλλακτικά, σε σχέση με τους Δήμους, στα τοπικά σύμφωνα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, δύναται να δημιουργήσουν και οι Τοπικές Αναπτυξιακές

Εταιρείες, αξιοποιώντας ανάλογα την εμπειρία και την τεχνογνωσία τους στη διαχείριση έργων.

Στόχος είναι να διαμορφωθούν συνθήκες, για ειδικές επενδύσεις στην κοινωνική επιχειρηματικότητα εκεί που αυτές δεν προκύπτουν αυθόρμητα, ενώ υπάρχουν κοινωνικές ανάγκες για υπηρεσίες από την μια μεριά και ανενεργοί πόροι από την άλλη.

Η διαφορά από τα Τοπικά Σύμφωνα απασχόλησης (ΤΟΠΣΑ) που εφαρμόστηκαν παλαιότερα, είναι ότι εδώ δεν πρόκειται για κάποια σεμινάρια απασχόλησης από περιστασιακές συμπράξεις, αλλά για τοπικά σύμφωνα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, με μόνιμο χαρακτήρα και όρους επιχειρηματικής βιωσιμότητας.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Κεντρικός στόχος του έργου είναι η επινόηση δημιουργίας θέσεων εργασίας με βάση την κοινωνική επιχειρηματικότητα, που μπορεί να αναπτυχθεί με συνέργειες κοινωνικών επιχειρήσεων, με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την ιδιωτική επιχειρηματικότητα.

Ο στόχος αυτός είναι ένας από τους πέντε (5) θεμελιώδεις στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναφέρουν ότι μέχρι το 2020 πρέπει να επιτευχθεί η εξασφάλιση εργασίας για ηλικίες 20-64 ετών. Η αύξηση των θέσεων εργασίας απαιτεί επαρκή μέσα και καινοτόμους τρόπους βελτίωσης μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Οι πόροι αυτοί μολοντί σημαντικοί, δεν αξιοποιούνται λόγω υψηλού κόστους λειτουργίας για τον καθένα φορέα ξεχωριστά, είτε πρόκειται για κοινωνικές ομάδες, για την ΤΑ καθώς δεν υπήρξαν απαραίτητες συνέργειες.

Θεωρούμε ότι, το πρόβλημα που παρουσιάζεται στην υλοποίηση του σχεδίου είναι το έλλειμμα οργανωτικής τεχνογνωσίας και επιμόρφωσης των εμπλεκομένων σε μια διαδικασία επιχειρηματικότητας και συνεργατισμού.

ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ -ΣΤΟΧΟΙ

Τα έργα απευθύνεται σε φορείς ΤΑ, με κριτήριο ότι διαθέτουν ανενεργούς υλικούς πόρους (κτίρια, αγροκτήματα, φυσικά πάρκα κ.τ.π) και οι οποίοι έχουν την βούληση να συνεργαστούν με κοινωνικές επιχειρήσεις.

Παράλληλα στον εξωτερικό ομόκεντρο κύκλο, είναι απαραίτητος ένας πολύ μεγαλύτερος αριθμός από συλλογικότητες, εθελοντισμού και αλληλοβοήθειας που δραστηριοποιούνται στην υγεία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την ανθρωπιστική βοήθεια και ενδιαφέρονται για την ενίσχυση των τοπικών υποδομών κοινωνικής προσφοράς και ωφέλειας. Όλοι αυτοί φορείς θα συμμετάσχουν κατ' αρχήν στο επιμορφωτικό πρόγραμμα «Μέντορες» το οποίο έχει δοκιμαστεί ως καλή πρακτική στην Ελλάδα αξιοποιώντας ένα δίκτυο εθελοντών επιμορφωτών με βαθιά εμπειρία και τεχνογνωσία στο τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Στη συνέχεια αυτοί οι φορείς συνυπογράφουν σύμφωνο συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για συγκεκριμένες ανάγκες που έχει ο κάθε τύπος. Παράλληλα συμμετέχουν σε δίκτυο συνεργασίας σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο.

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Η βασική προσέγγιση είναι η υπέρβαση του δόγματος της μισθωτής εργασίας στο χώρο του δημοσίου και η εισαγωγή ενός συνεργατικού μοντέλου με τριμερή τοπική συμφωνία Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κοινωνικών επιχειρήσεων και κοινωνικών ομάδων ωφελουμένων που έχουν ανάγκη συγκεκριμένων και ποιοτικών υπηρεσιών. Είναι ένα μοντέλο ανάμεσα στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και ένα παράδειγμα που ενδιαφέρει τις τοπικές κοινωνίες και μπορεί να βρει άμεση εφαρμογή είναι η ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και κοινωνικών επιχειρήσεων ανακύκλωσης - επανάχρησης.

Μετά τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2008, το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό των χωρών των χωρών Ευρωπαϊκού νότου, είναι η συρρίκνωση της μισθωτής εργασίας και η διόγκωση της ανεργίας.

Αιτία δεν είναι μόνον η κρίση του δημόσιου χρέους όπως μονοδιάστατα προβάλλεται. Πιο ουσιαστικός λόγος είναι και οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν χώρες στην μετάβαση από τη 2η στην 3η βιομηχανική επανάσταση. Είναι ανάγκη η επινόηση νέων μορφών επιχειρηματικότητας.

Οι πιο σημαντικοί τομείς της συρρίκνωσης της μισθωτής εργασίας είναι οι άλλοτε κραταιοί τομείς, ο τραπεζικός τομέας, η δημόσια διοίκηση, οι κοινωνικές υπηρεσίες κλπ.

Επομένως, ούτε το κράτος ούτε οι μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες μπορούν να δημιουργήσουν πρόσθετες θέσεις εργασίας. Υπό αυτές τις συνθήκες, τίθεται το ζήτημα σε ποιους τομείς της οικονομίας μπορούν να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Μέχρι τώρα, η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι νέες θέσεις εργασίας μπορούν να δημιουργηθούν κυρίως στον συνεταιριστικό τομέα. Οι χώρες με υψηλό ποσοστό κοινωνικής οικονομίας, όπως είναι οι Κάτω Χώρες, η Δανία, δείχνουν χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στους νέους.

Ο ατομικός τρόπος «αυτοαπασχόλησης» που αναπτύχθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο είναι επίσης σε κατιούσα, καθώς τα λειτουργικά κόστη και τα φορολογικά βάρη είναι υψηλά. Έτσι, οι κοινωνικές επιχειρήσεις των 5 ή 6 εργαζομένων μπορούν να θεωρηθούν ως το οργανωτικό μοντέλο που μπορεί να μειώσει το λειτουργικό κόστος ανά εργαζόμενο. Παράλληλα, προσφέρει τη δυνατότητα διοργάνωσης εργασιών για μεγαλύτερες μονάδες, όπως η τοπική αυτοδιοίκηση και μεγάλες επιχειρήσεις, για την ανάθεση έργων χωρίς γραφειοκρατικά εμπόδια.

ΤΑ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η δημιουργία παραδείγματος εφαρμογής στην Τοπική Αυτοδιοίκηση έργου αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος θα δώσει ώθηση στην αξιοποίηση των ανενεργών πόρων, στην αύξηση των κοινωνικών παροχών με καλύτερη αναδιάταξη των υφιστάμενων πόρων αντιμετωπίζοντας τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και διαρροές.

Στόχος είναι να υπογραφούν σε κάθε Δήμο τριμερείς συμφωνίες με κοινωνικές επιχειρήσεις για «Τοπικές κοινωνικές Συμπράξεις» σε μια σειρά από τομείς ανάλογα με τις προτεραιότητες κάθε περιοχής:

- Στην καθαριότητα, ανακύκλωση και επανάχρηση επίπλων και συσκευών.
- Στην ενέργεια με την ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων.
- Στην κοινωνική φροντίδα, πρωτοβάθμια υγεία και παροχών κοινωνικών υπηρεσιών για φροντίδα υπερηλίκων και αναπήρων, παιδικούς σταθμούς και ιατρικής φροντίδας στο σπίτι.
- Στον πολιτισμό και την ψυχαγωγία για την λειτουργία θεματικών πάρκων, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης νέων.
- Στην αγροδιατροφή για την καλλιέργεια συγκομιδή αγροκτημάτων που ανήκουν στους δήμους και τις εκκλησιαστικές κοινότητες και μένουν ακαλλιέργητα
- Στο λογισμικό με την ανάπτυξη Συνεταιρισμών προγραμματιστών.

Έτσι θα δοκιμαστεί στην πράξη αυτή η θεσμική καινοτομία που αποτελεί κλειδί για τις «Έξυπνες Πόλεις» που προϋποθέτουν ταυτόχρονα θεσμικές και οργανωτικές καινοτομίες, για δημιουργικότητα του Πολίτη στο πλαίσιο της συμμετοχικής δημοκρατίας η οποία υποχρεωτικώς αναπτύσσεται παράλληλα και συμπληρωματικά με την Κοινωνική Οικονομία, ενεργοποιώντας το σύνολο των διαθέσιμων υλικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση θεσπίζει κατευθυντήριες γραμμές για τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία όπου οι εταιρικές σχέσεις εξασφαλίζονται μόνο με την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων και οργανώσεων της κοινωνίας των.

Απαιτείται η συνεργασία των αρμόδιων περιφερειακών και δημοτικών αρχών, οικονομικών και κοινωνικών εταίρων (π.χ. οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων), εμπορικών επιμελητήριων, κοινωνία των πολιτών κλπ.

Αναμενόμενα αποτελέσματα προς όφελος της τοπικής Κοινωνίας λόγω

συνεργειών και για τους τρεις συμπράττοντες κοινωνικούς εταίρους, είναι τα ακόλουθα:

- Εξοικονόμηση/Αξιοποίηση Πόρων.

- Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας.
- Μειωμένο κόστος ανά μονάδα προσφερόμενης υπηρεσίας.
- Αυξημένες παροχές υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία με την ολοκληρωμένη αξιοποίηση των ανενεργών διαθέσιμων υλικών πόρων.
- Αυξημένη απόδοση των ανθρωπινού δυναμικού από τις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Αυξημένη κοινωνική ευθύνη με το νέο μείγμα εργασιακών σχέσεων.
- Ενίσχυση των κοινωνικών δομών των Δήμων μέσω της κοινωνικής ενσωμάτωσης σε κοινωφελείς δράσεις.
- Ανάπτυξη της πολιτιστικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο.
- Δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου υπέρ του περιβάλλοντος και του πολιτισμού .
- Δημιουργία υλικής βάσης για την ανάπτυξη της συμμετοχικής Δημοκρατίας στους δήμους που θέλουν να αναπτύξουν την θεσμική και κοινωνική καινοτομία π.χ. Έξυπνες Πόλεις, Ενεργειακές Κοινότητες κτλ.

Οι μετρήσιμοι Δείκτες θα είναι ο αριθμός των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων σε όλη την διαδικασία του έργου με την επιβεβαίωση της υπογραφής συμφώνων συνεργασίας. Μονάδα μέτρησης , ο αριθμός των άμεσα συμμετεχόντων τόσο στην επιμόρφωση για την εφαρμογή του σχεδίου όσο και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Οι συνέργειες για την αξιοποίηση των ανενεργών πόρων θα θεσμοθετηθούν στο πλαίσιο της τοπικής συμμετοχικής δημοκρατίας, που οφείλει να είναι παράλληλα και τοπική και οικονομική και να καταγράφεται στο τοπικό προϋπολογισμό. Με αυτή την έννοια η κοινωνική οικονομία μπορεί να είναι κομμάτι του συμμετοχικού προϋπολογισμού.

Η διαρκής αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα του σχεδίου θα εξασφαλιστεί από την θεσμοθέτηση των μόνιμων «τοπικών κοινωνικών συμπράξεων» με τριμερή συμφωνία-των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης των κοινωνικών επιχειρήσεων και των οργανώσεων της κοινωνίας Πολιτών.

Με την ολοκλήρωση του έργου το παράδειγμα της τριμερούς συνεργασίας για τις «τοπικές Συμπράξεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας» αναμένεται να γίνει κοινό κτήμα ένα θεσμικό εργαλείο επινόησης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Κατ' αυτή την έννοια παραδοτέα θα είναι μια σειρά από θεσμικά εργαλεία και συμφωνίες που θα υπογραφούν στη διάρκεια του έργου.

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η συγκέντρωση διανοητικού κεφαλαίου και τεχνογνωσίας, αλλά και εμπειρίας από την συμμετοχή τριών διακριτών χώρων σε ένα κοινό έργο, μπορεί να κτίσει γέφυρες εμπιστοσύνης και να διασφαλίσει την αξία των αποτελεσμάτων για το μέλλον.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μπορεί να διασφαλιστεί ως κοινωνικό μάθημα βιωματικής εμπειρίας για όλους.

Τέλος, η αυτοοργάνωση τμημάτων της περιφερειακής απασχόλησης μεγάλων οργανισμών και εταιρειών, μπορεί να μειώσει το διοικητικό κόστος και την παρακολούθηση έργων αφού, οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί μπορούν να αυτοδιοικούνται σε σχέση με την εργασία τους και να αναλαμβάνουν ευθύνες διοίκησης έργου που δεν αναλαμβάνουν συνήθως κρατικοί υπάλληλοι.

Συνεπώς αυτά τα πλεονεκτήματα του σχεδίου μπορούν να διασφαλίσουν την διάχυση την βιωσιμότητα και πολλαπλασιαστικότητα των αποτελεσμάτων και να ενισχύσουν την αρχή της εταιρικής σχέσης όπως προβλέπεται Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία.

«Πώς θα ενισχυθεί η αρχή της εταιρικής σχέσης στα Ευρωπαϊκά Ταμεία;»

Σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς: αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές, δημοτικές και άλλες δημόσιες αρχές, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι (π.χ. οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων), εμπορικά επιμελητήρια, κοινωνία των πολιτών (π.χ. περιβαλλοντικοί εταίροι, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φορείς υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της ισότητας των φύλων και της εξάλειψης των διακρίσεων).

Συμφωνία εταιρικής σχέσης: Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν στρατηγικά σχέδια με επενδυτικές προτεραιότητες που να καλύπτουν όλα τα ταμεία και τα προγράμματα για την περίοδο 2014-2020. Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη χώρα της ΕΕ, αφού πρώτα έχουν διαβουλευθεί με τους τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους, με εκπροσώπους από ομάδες συμφερόντων, την κοινωνία των πολιτών κ.λπ.

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 240/2014 — Ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση

στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων.